

STORGAULSTADHØGDA **

Referansedata

Fylke:	Nord-Trøndelag	Vegetasjonssone:	Mellomboreal
Kommune:	Steinkjer	Vegetasjonsseksjon:	O2 klart oseanisk seksjon
Kartblad (M711):	1722 I Vuku	Prosjekttilhørighet:	Frivillig vern
UTM (sentralt):	33V UL 597 993	Inventør/Firma:	Rein Midteng /Asplan Viak
H.o.h.	340-500	Dato feltregistrering:	10.10.09
Areal	Om lag 212 dekar		

Sammendrag

Ett større område kalt Storgaulstadhøgda på 2082 da er tilbudt til vern. Det er skilt ut to adskilte områder som har kvaliteter som kvalifiserer til vern. Det nordre området (Finnhaugen) henger sammen med området Trollfossklompen og er beskrevet sammen med denne. Det østre området er beskrevet her og med navnet Storgaulstadhøgda. Arealet ligger på én eiendom i Steinkjer kommune, dvs. Steinkjer kommuneskoger/Ogndalsbruket. Det undersøkte området består av bratte nordvestvendte lisider sørøst for skogsbilveien langs Lustadvatnet og grenser i øst mot et fjellområde. Hele området ligger på kalkrik berggrunn bestående av kalkstein og fyllitt. Skogen ligger i mellomboreal vegetasjonssone og i klart oseanisk vegetasjonsseksjon. Skogen består både av blåbærgranskog og høgstaudegranskog og stedvis med innslag av lågurtgranskog. Området har flere steder en rik karplanteflora. Skogen er lysåpen, stedvis flersjiktet, og har flere åpne høgstaudeenger. Innslaget av løvtrær er nokså lavt, foruten et tiltakende innslag av bjørk oppover i høydesoneringsen. Furu ble knapt sett. Skogen består både av naturskog og kulturskog; kulturskog i form av et granplantefelt i hogstklasse III som ligger som ei stripe mellom to felt med eldre skog. Dette området er foreslått å ta med i et eventuelt verneområde av arronderingsmessige grunner. Naturskogen består av homogen eldre plukkhogd naturskog av gran som er i optimalfase, dvs. skog som i hovedsak fortsatt er i god vekst med jevngamle trær som ennå i liten grad har produsert død ved. Hogstpåvirkningen er homogen og ingen områder skilte seg ut mht påvirkning og ingen områder med gammel naturskog eller urskognær skog ble funnet. Den økologiske variasjonen i området vurderes samlet sett som middels god. Det er avgrenset ett kjerneområde som er identisk med arealet med eldre skog. Dette da hele arealet med eldre skog ligger på kalkrik grunn og har jevnt over viktige og homogene kvaliteter som kvalifiserer til å være kjerneområde. Denne er gitt verdien A-svært viktig. Selv om området er lite ligger det i sin helhet på kalkrik grunn og humuslaget er nokså tynt noe som medfører at vegetasjonen og soppfloraen gjennomgående får god kontakt med berggrunnen. Mange vannsig bidrar også med tilførsel av kalk. Naturskogen er plukkhogd i mange omganger slik at området har lite død ved og kontinuitet i liggende død ved er svak/fraværende. I de ikke-flatehogde områdene er det kontinuitet i rot- og tresjikt noe som medfører at området har viktig verdi for bakkeboende sopp. Områdets verdi for vedboende sopp er liten. Området mangler forekomster av rikbarkstrær og da skogen stort sett mangler biologiske gamle trær er floraen av lav ikke spesielt interessant. Området oppfyller godt den generelle mangelen: *"gjenværende, forholdsvis intakte forekomster av rike skogtyper som kalkskog og høgstaudekog."* Hele området ligger på kalkrik grunn, flere kalkkrevende arter er funnet, inklusive rødlistearter, og området har åpenbart potensial for flere slike.

Storgaulstadhøgda verdisettes med bakgrunn av overstående argumentasjon som regionalt verdifullt **.

Feltarbeid

Tidspunkt, værrets betydning og dekningsgrad

Området ble først registrert 10. oktober under gode registreringsforhold, dvs. i oppholdsvær med stort sett god sikt. Tidspunktet var noe sent for god registrering av karplantefloraen, men godt nok til bestemmelse av vegetasjonssamfunn og bestemmelse av en del arter. For sopp var tidspunktet stort sett gunstig selv om det var for sent for en del arter. Selv om soppåret var bedre i disse indre deler av kommunen enn i de ytre, var det generelt lite sopp å se. Trolig var også tørke her årsaken, i tillegg til frost før

registreringstidspunktet. Tidspunktet var godt for registrering av lav og middels god for registrering av fugl. Tidspunktet anses samlet sett som godt nok for korrekt verdisetting av området. Partiene med eldre granskog ble besøkt, mens hogstflater og ungskog ble ikke besøkt.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området som her beskrives er den vestligste delen av Storgaulstadhøgda som er tilbudt til vern. Innenfor området Storgaulstadhøgda (2082 dekar) er det skilt ut to adskilte områder som har kvaliteter som kvalifiserer til vern. Det nordre området (Finnhaugen) henger sammen med Trollfossklompen og er beskrevet sammen med denne, mens det andre området Storgaulstadhøgda beskrives her. Areal mellom disse to tilbudte delene er ikke vurdert å ha verneverdier. Arealet ligger på én eiendom i Steinkjer kommune, dvs. Steinkjer kommuneskoger/Ogndalsbruket. Området består av en nordvendt lise hvor det fortsatt finns eldre granskog. Det avgrensede området ligger i høydeintervallet 340-500 m.o.h.

Figur 1. På bildet ses de østre deler av det registrerte området. Dette er partiene med eldre skog til høyre i øvre billedkant. Store partiene med ungskog dominerer lisen.

Tidligere undersøkelser og eksisterende kunnskap

Det foreligger ikke informasjon om funn av interessante arter på Artskart (www.artsdatabanken.no) eller tidligere registrert naturtyperlokalteter (www.naturbase.no). Men det skal ikke utelukkes at Olav Gjærevolls funn av marisko (NT) fra Storgaulstadhøgda i 1962 kan ligge innenfor lokaliteten. Funnet er i alle fall fra den aktuelle lisen og er høyst trolig ikke samme lokalitet som ved Finnhaugen da Gjærevoll beskriver funnet fra en nordvendt skråning med granskog.

Beliggenhet

Det undersøkte området ligger innerst i Ogndalen øst i Steinkjer kommune ved Lustadvatnet. Området ligger sørøst for skogsbilveien som går langs vannets østside. Området grenser i øverkant mot snaufjell.

Naturgrunnlag

Landskap og topografi

Landskapet er stort sett rolig og preges av store landskapsformer i form av slake vidder med skog avbrutt av større markerte åsrygger. Lustadvatnet dominerer landskapsbildet i denne delen av Ogndalen.

Topografien i lisen er bratt, men i hele lisen forekommer det flere "benker" eller avsatser som er nokså flate. Dette er temmelig typisk for områder på kalkgrunn.

Figur 2. Lustadvatnet dominerer landskapsbildet i denne delen av Ogdalen. Sørvaltangen ses nærmest.

Figur 3. Lisen har flere "trappetrinn" dvs. nokså flate avsatser i det ellers bratte terrenget. Til venstre ses et kalkberg og til høyre i billedkanten blir avsatsen avløst av et bratt parti.

Geologi

De øvre deler som utgjør hoveddelen av området består av kalkstein og dolomitt, de lavereliggende delene består av fylitt og glimmerskifer (www.ngu.no). Løsmassene i området består i all hovedsak av et tynt dekke av humus/torvdekke mens de nedre deler består av forvittringsmasse. Humusdekket er altså i hovedsak tynt, noe som gjør at plantelivet stort sett får kontakt med den rike berggrunnen. Rikt sigevann bidrar også til å gi plantene tilførsel av kalk.

Figur 4. Stedvis kommer kalkberget fram i dagen.

Vegetasjonsgeografi

Skogen i området ligger i mellomboreal vegetasjonssone (MB) og i klart oseanisk vegetasjonsseksjon (O2) (Moen 1998).

Vegetasjon, flora

En fuktig og åpen utforming av blåbærgranskog hvor det i forsenkninger forekommer rikere sig med høgstaudevegetasjon og høgstaude/småbregnegranskog er dominerende vegetasjonssamfunn. Her forekommer både kalkkrevende arter som fjellfrøsterne, gulsildre og taggbregne samt mer eller mindre krevende arter som enghumleblom, tyrihjel, mjødurt, skogburkne og hengeving. Disse utformingene kjennetegnes av større og mindre åpne enger hvor høgstaudevegetasjon dominerer sammen med spredte graner og løvtrær. På mer opplynte og tørre partier forekommer noe lågurtgranskog med markjordbær, teiebær og marikåpe sp. Et par steder ble det sett blotta kalkberg. Disse var vanskelig tilgjengelig og hadde mye nedvisnet karplantevegetasjon slik at leting etter arter var vanskelig. Altoverveiende del av området ble registrert i oktober slik at en god del av karplantefloraen var visnet ned, og trolig kan det for eksempel forekomme flere krevende orkideer særlig i tilknytning til rike sig.

Treslag

Gran er dominerende treslag. Furu ble knapt sett. Spredt vokser det litt i hovedsak småvokst selje. Spredt men fåtallig forekommer småstammet rogn. Bjørk vokser spredt i hele området men det er først i de øvre partier treslaget blir vanlig.

Figur 5. I området finns det flere vannsig og vegetasjonen langs disse var frodig trolig pga at vannet frakter med seg kalk. Til høyre: Spredt men fåtallig finns småstamma rognetrær.

Økologisk variasjon

Området ligg i mellomboreal vegetasjonssone og har et høyt innslag av rike og halvrike vegetasjonstyper. Variasjon i eksposisjonen er liten da kun nordvendte lisider forekommer. Det er et ganske langt høydeintervall på den skogkledde delen (160 meter). Variasjonen i skogstruktur og påvirkning er mindre god da påvirkningsgraden i den eldre skogen virker å være lik og ingen lite påvirka områder forekommer. Treslagsvariasjonen er heller ikke spesielt god. Området beites aktivt av sau noe som trolig medvirker til den åpne skogstrukturen. Det er mange stier og en del tråkk i området noe som medfører økt blottlegging av berggrunnen og fører til noe intern forstyrrelse i markvegetasjonen noe som ofte gagnar konkurransesvake arter. Dette er positivt for den økologiske variasjonen. Den økologiske variasjonen i området vurderes samlet sett som middels god.

Figur 6. I området er det mange stier og tråkk fra sau som blottlegger den rike berggrunnen, noe som ofte er positivt for konkurransesvake arter.

Figur 7. I øvre deler forekommer det både en del grove stående trær og grove læger i ferske og middels nedbrutte stadier.

Skogstruktur og påvirkning

Skogen i det verneverdige området består både av naturskog og kulturskog. Området som er avgrenset som verneverdig består av to striper med eldre skog avbrutt av et parti med skog i hogstklasse III. Naturskogen består av homogen eldre plukkhogd naturskog av granskog i optimalfase. Naturskogen er blitt plukkhogd i flere omganger og har samme skoghistorikk på hele arealet, foruten at den øverst virker å være litt mindre påvirka. Ingen partier skilte seg ut med gammel naturskog eller urskogsner skog. Spredt forekommer likevel gamle trær på over 100-120 år. Skogen er ikke særlig kompakt på tross av gode vekstforhold. Dette skyldes i hovedsak tidligere plukkhogster som har hentet ut mange trær og at det rike jordsmonnet gjør at trærne møter hard konkurranse med høgstaudentene. I høgstaudegranskoger er

foryngelsen av nye granplanter under urskogsforhold ofte knyttet til foryngelse på læger hvor ungplantene overlever pga manglende konkurranse med høgstauder. Skogen er ikke grovvokst og herskende dimensjon ligger rundt 20-30 (40) cm i brysthøydiameter. Øverst forekommer utprega fjellgranskog med mer kortvokste gulrotforma graner med mye grov greinsetting ned til bakkenivå. Grana er der stedvis grovvokst og med brysthøydiameter opp mot 60 cm. Skogen er der åpen og innslaget der av bjørk er stedvis stort og de gode lysforholdene har også ført til et høyere innslag av rogn enn lenger ned i lisiden. Innslaget av død ved både av gran og bjørk er generelt svært sparsomt men det øker noe oppover i høyden. I øvre deler av lisiden forekommer det spredt med grove læger av gran, men sterkt nedbrutte læger mangler. Øverst forekommer det mye gadd og læger av bjørk. Kontinuiteten i død ved er dårlig. Skogen er gjennomgående halvåpen og trærne har gjennomgående greiner helt ned til bakken. Skogen er ikke spesielt godt sjiktet, men sjiktningen vil øke etter hvert som småtrærne klarer å vokse opp i konkurransen med høgstaudevegetasjonen.

Figur 8. Typisk skogbilde i de midtre og øvre deler. Åpen og frodig granskog med mye grønt bar ned til bakken og spredte løvtrær og litt læger.

Kjerneområder

Begge områdene med eldre skog er avgrenset som kjerneområder pga av eldre kalkgranskog da kvalitetene er like og høye på hele arealet.

Tabell 1: Kjerneområder i Storgaulstadhøgda, fakta og kortfattet beskrivelse. Ant. rød: Antall rødlistearter. Verdi: A-C.

Kjerneområde	Naturtype	Areal (daa)	Hoh.	Beskrivelse	Ant. rød	Verdi
1. Gropgrasholet	Kalkgranskog	Om lag 153	340-500	<p><i>Innledning:</i> Der en ny naturtypelokalitet beskrevet av Rein Midteng, Asplan Viak basert på eget feltarbeid oktober 2010</p> <p><i>Beliggenhet og naturgrunnlag:</i> Naturtypelokaliteten/kjerneområdet omfatter to atskilte deler med eldre granskog i ei bratt nordvestvendt liside i Storgaulstadhøgda. Den avgrenses mot ungskog i alle retninger foruten i øverkant hvor den avgrenses mot fjell. Skogen</p>	3	A

Kjerneområde	Naturtype	Areal (daa)	Hoh.	Beskrivelse	Ant. rød	Verdi
				<p>vokser på kalkrik berggrunn.</p> <p><i>Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper:</i> Blåbærgranskog sammen med høgstaudegranskog er dominerende vegetasjonstyper. Lågurtgranskog forekommer spedt. Av krevende karplanter ble fjellfrøstjerne, gulsildre, enghumbleblom og taggbregne registrert.</p> <p><i>Artsmangfold:</i> Området har forekomster av kalkkrevende bakkeboende sopp. Vrangstorpigg (VU) er funnet og potensialet for flere krevende arter er tilstede. Svartsonekjuka (NT) ble funnet på ett læger.</p> <p><i>Bruk, tilstand og påvirkning:</i> Området har jevnt vært plukkhogd, og herskende dimensjoner ligger rundt 30-40 (60) cm i brysthøydiameter. Det er litt spredt død ved i form av gran i ferske nedbrytningsstadier samt litt gadd. Spredt er det også noe død ved av bjørk.</p> <p><i>Skjøtsel og hensyn:</i> For at verdiene skal sikres bør området unntas all hogst.</p> <p><i>Verdisetting:</i> Området vurderes å være en svært viktig (A) naturtypelokalitet da dette er en lokalitet med eldre granskog på kalkrik grunn med et klart potensial for funn av flere interessante og rødlista bakkeboende sopp. Vrangstorpigg (VU) er så langt funnet.</p>		

Artsmangfold

Karplantefloraen

Karplantefloraen i området består i hovedsak av blåbærvegetasjon men spredt og jevnt forekommer krevende karplanter. Krevende arter som fjellfrøstjerne, gulsildre, teiebær og taggbregne forekommer spredt. Pga registreringstidspunktet er trolig flere interessante arter ikke observert.

Figur 9. Taggbregne ble funnet ett sted. Arten er knyttet til kalkrike ofte brattlendte og skyggefulle områder.

Figur 10. Gulsildre er kalkkrevende og ble funnet flere steder i området.

Lav og mose

Ingen interessante arter foruten gubbeskjegg (NT) er så langt funnet. Lungeneversamfunnet ble ikke observert trolig pga at rognetrærne var for unge. Området kan ha interessante forekomster av mosearter knyttet til kalkrik mark og stein. Elementet er ikke undersøkt.

Sopp

Området har dårlige forhold for vedboende sopp grunnet lite død ved og dårlig kontinuitet i liggende død ved. Svartsonekjuke (NT) ble funnet på ett læger og det samme ble signalarten granrustkjuke. Området er interessant med tanke på krevende bakkeboende sopp. Så langt er vrangstorpigg (cf.) funnet, og området har åpenbart potensial for flere interessante arter.

Figur 11. cf. vrangstorpigg (VU) ble funnet i området.

Figur 12. Svartsonekjuke vokser på sterkt nedbrutte granlæger og har sitt navn fra den svarte tynne sona under det lysebrune laget. Sona ses best til høyre.

Fugl

Ingen spesielt interessante arter ble sett. Området er lite og er et restområde med eldre skog i ett landskap som er hardt hogd og domineres av ungsoger. Området er i seg selv for liten til å ha en stor verdi for fugl knytta til eldre skog, men er viktig som restområde i et hardt hogd landskap og kan også ha visse verdier i sammenheng med annen eldre skog mot sørvest utenfor kommuneskogen.

Konklusjon artsmangfold

Området har hovedsakelig kvaliteter for artsmangfoldet knyttet til eldre granskog på rik berggrunn og spesielt for bakkeboende sopp som for eksempel pigg- og slørsopper. Interessant er også kombinasjonen av høgstaudevegetasjon, kalkrik vegetasjon og beitepåvirking. Slik kombinasjon har vist seg svært interessant for særlig rødskivesopp (entoloma) og i noenlunde lignende miljøer i Nordland har en rekke sjeldne arter blitt funnet. Områdets potensial for funn av flere interessante sopparter understøttes av at det på tilstøtende eiendommer i vest i 2006 ble funnet de nær trua artene rødneende vokssopp, praktslørsopp og svartspettet musserong. Ved Litl-Gaulstad litt lenger mot sør er det funnet en rekke kalkrevende sopparter. Området har trolig også verdier for kalkrevende moser. Det er også mulig at marisko kan forekomme eller tidligere har forekommet innenfor lokaliteten. Selv om få interessante arter så langt er funnet, anses potensialet å være nokså stort for funn av flere interessante arter, slik at det vurderes at områdets kjente og potensielle verdi for artsmangfoldet er middels. Det vurderes samlet at Storgaulstadhøgda er av middels betydning for bevaring av artsmangfoldet i regionen.

Tabell 2: Interessante arter funnet Storgaulstadhøgda.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste	Totalt antall
Karplanter	<i>Polystichum lonchitis</i>	taggbregne		1
	<i>Thalictrum alpinum</i>	fjellfrøstjerne		litt
	<i>Geum rivale</i>	enghumleblom		litt
	<i>Saxifraga aizoides</i>	gulsildre		spredt
	<i>Aconitum lycoctonum</i>	tyrihjel		spredt
Vedb. Sopp	<i>Phellinus nigrolimatus</i>	svartsonekjuke	NT	1
	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	granrustkjuke		1
Bakkeb. sopp	<i>Cf. Sarcodon lundellii</i>	vrangstorpigg	VU	2
Lav, makro	<i>Alectoria sarmentosa</i>	gubbeskjegg	NT	spredt

Avgrensning og arrondering

Området avgrenses i nedkant av ungskog, Av arronderingsmessige grunner er et parti med skog i hogstklasse III foreslått inkludert i det mulige verneområdet. Dette gjør forekomstene av eldre skog mer robust for kanteffekter samtidig som denne har et restaureringspotensial da det er kalkrik eldre skog på begge kanter.

Figur 13. De to feltene med eldre skog ses tydelig fra flybilder. Det samme gjelder det markerte geologiske skillet ved skyggepartiet i lia. Her er det til dels stup i overgangen mellom kalkstein og fyllitt.

Figur 14. Det samme området sett fra skogsbilveien i nedkant. Skogen i hogstklasse III ses i mellom feltene med eldre skog.

Verdivurdering og verneverdier

Det vurderes at det tilbudte arealet har regionale naturverdier **.

Storgaulstadhøgda er et lite område som i sin helhet ligger på kalkrik grunn og hvor humuslaget er nokså tynt noe som medfører at vegetasjonen og soppfloraen gjennomgående får god kontakt med berggrunnen. Mange vannsig bidrar også med tilførsel av kalk. Naturskogen er plukkhogd i mange omganger slik at området har lite død ved og kontinuitet i liggende død ved er svak/fraværende. I de ikke-flatehogde områdene er det kontinuitet i rot- og tresjikt noe som medfører at området har viktig verdi for bakkeboende sopp. Verdie for vedboende sopp er liten. Området mangler forekomster av rikkbarkstrær og da skogen stort sett mangler biologiske gamle trær er floraen av lav liten til middels interessant når også et trolig uoppdaget potensial legges til vurderingen.

Mangler i skogvernet

Området oppfyller godt den generelle mangelen ”*gjenværende, forholdsvis intakte forekomster av rike skogtyper som kalkskog og høgstaudeskog.*” Hele området ligger på kalkrik grunn, flere kalkkrevende arter er funnet, inklusive rødlistearter, og området har åpenbart potensial for flere slike. Av regionale mangler oppfyller området delvis om enn sparsomt ”*høgstaudeskog.*”

Konklusjon, verdivurdering

Storgaulstadhøgda verdisettes med bakgrunn av overstående argumentasjon, som regionalt verdifullt **.

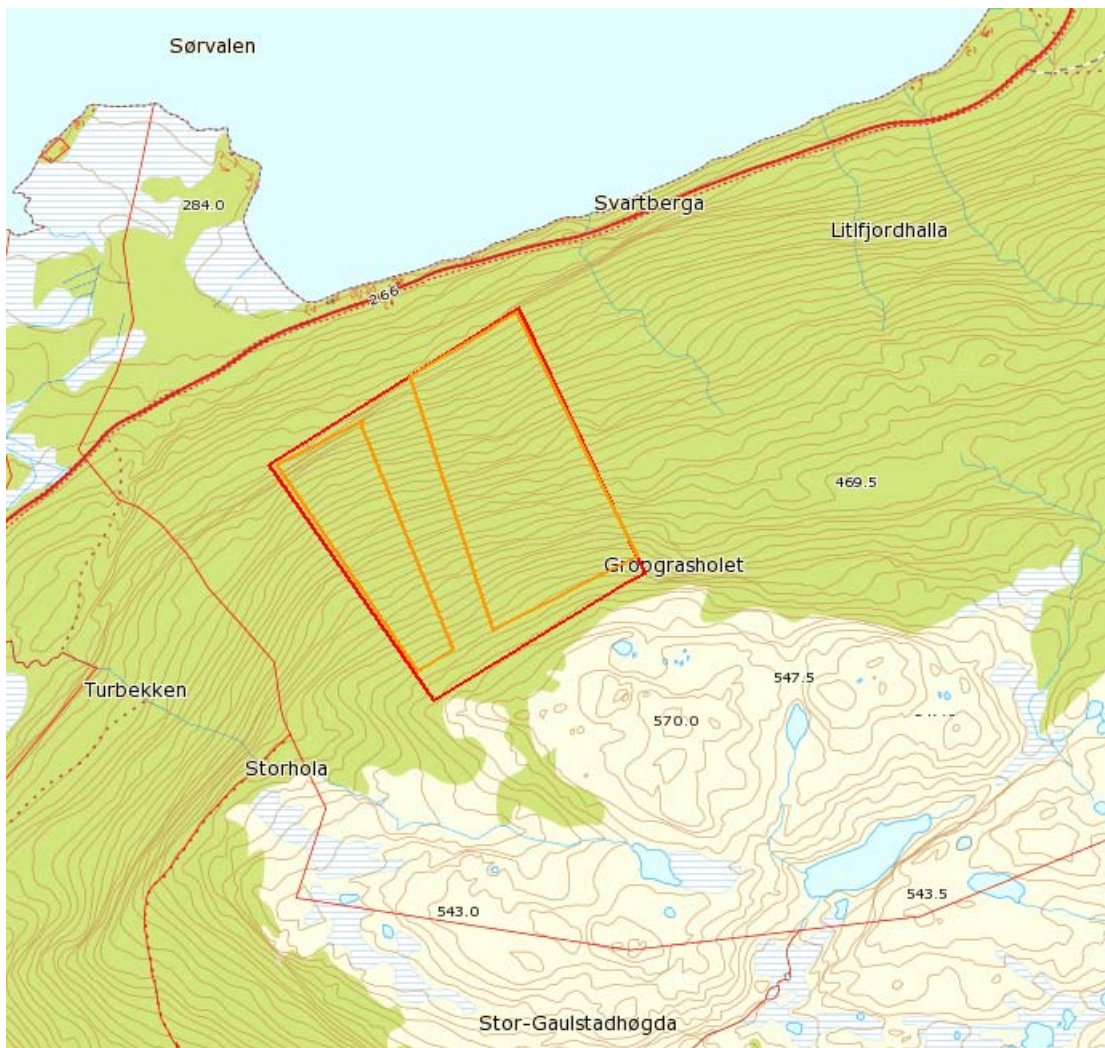
Sammenlikning med andre verneområder:

Området har en del likhetstrekk med andre tilbudte områder i nærheten som er tilbudt til vern. Trollfossklompen-området er klart større enn Storgaulstadhøgda men har ikke så store sammenhengende områder hvor den kalkrike berggrunnen kommer opp i dagen. Disse to områdene er begge verdifulle og utfyller hverandre. Begge er mer verdifulle enn Grønberget-området.

Tabell 3: Oppsummering viktige kriterier og samlet verdi for Trollfossklompen. ”-” betyr ”ikke relevant”. Felt som er ”grået ut” skal ikke fylles ut for kjerneområder.

OMR	U	ST	TV	VV	AR	AM	RV	DVM	DVK	TF	GB	GL	Samlet verdi
1.Storgaulstadhøgda	***	**	*	**		**	***	*	*	*	*	0	A
Totalt	**	*	*	**	*	**	***	*	*	*	*	0	**

Forkortelser: OMR=område, U=urørthet i forhold til tekniske inngrep, ST=størrelse, TV=Topografisk variasjon, VV=Vegetasjonsvariasjon, AR=arrondering, AM=artsmangfold, RV=Rike vegetasjonstyper, DVM=død ved mengde, DVK=død ved kontinuitet, TF=treslagsfordeling, GB=gamle bartrær, GL=gamle løvtrær.

Figur 15. Det verneverdige området er avgrenset med rød farge, og kjerneområdet med oransje farge.